

Oslo, 20. september 07
J.nr. 106/07 SH

Det kgl. Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.	
Arkivkode:	321.00
Date:	21/9-07
Saksnr:	2007/01773 139

Høring til forslag om endringer i ekteskapsloven

Forslag om felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par

Det vises til brev til høringsinstansene av 16. mai d.å. og svar fra departementet av 25. juli på spørsmålet om utsettelse med høringsfristen til 20. september.
Vi vil takke for anledningen til å kunne uttale oss i denne viktige sak.

Innledning

Denne sak berører praktiske og etiske dilemma, hvor kryssende hensyn kan komme i konflikt med hverandre. Saken berører blant annet:

- Opplevelse av diskriminering hos homofile
- Likestilling mellom homofile og heterofile par
- Om det å likestille homofile og heterofile par i en felles ekteskapslov er måten å gi homofile par deres "rette" plass i samfunnet på
- Om endringene vil påvirke barns oppvekstvilkår og hva som er best for barn
- Om det er en menneskerett å få barn
- Hva slags rammer som gir de beste forutsetninger for gode samliv

At homofile par vil ta sine samliv på alvor og ønske trygge og forpliktende rammer rundt forholdet, støtter vi fullt ut. Homofile har krav på de samme levevilkår og respekt som andre, og ingen skal utsettes for diskriminering pga en seksuell legning. Vi vil i den sammenheng framholde at alle som strever med sine liv og sine samliv, er velkommen til Kirkens Familievern, uavhengig av hvem de er - hva de har gjort - eller hvilke samlivsproblemer de har. I det kliniske arbeidet erfarer KF at homofile og lesbiske søker hjelp ved våre kontorer. På det forebyggende plan har det ved våre kontorer vært avholdt parkurs for homofile par. Kirkens Familievern ønsker også å bidra til å skape trygge rammer rundt homofilt samliv.

Kirkens Familievern finner grunn til å peke på at det ikke er noen menneskerett å få barn. Barn har en egenverdi, og ved samlivsbrudd, dødsfall og lignende må hensyn til barns beste ligge til grunn for de beslutninger som må tas mht omsorg, oppvekst situasjon, osv. Det samme må gjelde ved eventuell kunstig befruktning, adopsjon, mv. Hensynet til barn er etter vår oppfatning overordnet hensynet til likestilling og likebehandling for voksne. På dette punktet mener vi lovforslaget kunne vært enda klarere i sin presisering av barneperspektivet som et overordnet perspektiv.

Et samlet landsstyre deler den ovenfor nevnte innledning, men medlemmene kom fram til ulike konklusjoner, som fremgår av det følgende.

Flertallet i KF's landsstyre (5 medlemmer) slutter seg til følgende:

En felles ekteskapslov kan isolert sett bidra til en likestilling mellom homofile og heterofile par, men her må også andre hensyn komme med i vurderingen. Likebehandlingsprinsippet er f.eks ikke overordnet hva man tror / vet er barns beste.

Lovforslaget:

I vurdering av lovforslaget må følgende sider sees på:

1. Hensynet til de voksne i parforholdet
2. Hensynet til ekteskapet som kulturell og historisk ordening
3. Hensynet til barn

1. Hensynet til voksne:

Her tillegges momenter i retning av likebehandling mellom heterofile og homofile par. For homofile par vil dette kunne være av betydning og kan muligens bidra til mindre diskriminering av homofile som gruppe. Dersom man utelukkende vurderer lovforslaget ut fra hensynet til de voksne homofile, vil lovendringen kunne støttes, men poenget er at dette blir et for snevert vurderingsgrunnlag. Vi er dessuten i tvil om en felles ekteskapslov vil bidra vesentlig til å gjøre dagens rammer tryggere for homofile par.

En likestilt ekteskapslov, betyr også en likestilling av familielovgivningen, noe som berører flere parter enn kun de voksne.

2. Hensynet til ekteskapet som kulturell og historisk ordening

Ekteskapet er en kulturell og historisk ordening. KF er av den oppfatning at ekteskapet er et forpliktende og bindende forhold mellom en mann og en kvinne. Dette er en viktig grunncelle i vår vestlige kultur og i vårt samfunn. Det danner rammen, ikke bare for de voksne, men er en viktig ramme rundt unnfangelse, fødsel og oppdragelse av barn. Når staten legger de juridiske rammer for ekteskapet, bør heller ikke staten samtidig skape grunnleggende uklarhet om hva et ekteskap er. Ekteskap mellom likekjønnede par kan føre til at ekteskapet som kulturell og tradisjonsbærende institusjon på sikt svekkes. Det at homofile og lesbiske ønsker å forplikte seg gjennom regulerte samlivsordninger, støttes fullt ut og kan ivaretaes gjennom evt. endringer i dagens partnerskapslov.

3. Hensynet til barn

En sentral føring i familieretten har vært hva som er til "barnas beste".

Det kan virke som om lovforslaget om felles ekteskapslov er mer innrettet på de voksnes behov for likestilling. KF er ikke overbevist om at det nye lovforslaget er det som tjener til "barns beste". Vi mener forslaget er for lite utredet og vil på dette punktet framheve "føre-var-prinsippet".

At sæddonasjon skal tilbys lesbiske par som er gift og samboere i ekteskapslignende forhold, kan lett forstås slik at det å få barn er en rett man har uansett om man er heterofil / homofil og uansett samlivsform. Farskap (sæd) kan da lett bli å betrakte som en vare man kan bestille. Vi har sett eksempler på "surrogat" mødre som betales for å bære fram andres barn. Spørsmålet om hvem som kan "bestille" varen eller tjenesten, og hvem som skal betale for den, reiser viktige etiske, praktiske og økonomiske spørsmål som ikke bare berører den enkelte, men hele samfunnet.

Barn hører naturlig hjemme i et ekteskap mellom mann og kvinne. Men barn hører ikke naturlig med i et homofilt parforhold. For homofile par er det å få barn ikke en mangel, men en del av naturen. Full aksept av en legning skulle vel også innebære en full aksept av legningens natur. Muligheten til å få barn i parforholdet er ikke noe som er fratatt de homofile.

En rett man aldri har hatt, kan i utgangspunktet ikke bli fratatt en person eller et par. De har aldri hatt den. At det kan være et savn, er det lett å forstå, men det er neppe en rettighet man kan påberope seg.

I særskilte tilfeller kan det likevel være til barn beste at homofile eller enslige får adoptere, f.eks i tilfeller hvor foreldre i nær familie (søsken) faller fra.

4. Oppsummering / konklusjon

De siste 30 – 40 år har vi sett en utvikling hvor ekteskapet er svekket, ulike samlivsformer har økt og antall samlivsbrudd steget. Valg av samlivsform er blitt privatisert og mer løsrevet fra samfunnets påvirkning. I tillegg til ekteskap, har vi fått blant annet samboerskap og partnerskap. Behovet for rettsregler også rundt samboerforhold har meldt seg de siste tiårene. Oppløsning (samlivsbrudd / død) av samboerskap uten skriftlige avtaler, kan medføre komplikasjoner og man ser at den svakeste part i et slikt oppgjør lett kan bli taperen.

Flertallet i KFs landsstyre forslår følgende:

Regjeringen bør bruke mer tid på arbeidet med endringer i ekteskapsloven før den fremmes for Stortinget. Viktige reformer på familierettens område har alltid vært grundig forberedt.

Det må oppnevnes et eget lovutvalg ("samlivsutvalget") som utarbeider et lovforslag til en **ny samlivslov** som tar for seg dagens fire viktigste samlivsformer, nemlig ekteskap, partnerskap, samboerskap og hustandsfellesskap

Det må utredes hva som skal være likt og hva som skal være forskjellig mellom de ulike samlivsformene og hvilke endringer i annen lovgivning dette vil innebære.

Mindretallet (2 medlemmer) i KF's landsstyre uttaler følgende:

1. Lovens virkning for de som lever i par-relasjoner

I det kliniske arbeidet erfarer KF at et økende antall klienter lever i homofile eller lesbiske parforhold. En normalisering gjennom en lovfestet likestilling mellom heterofile og homofile/lesbiske samlivsforhold kan redusere belastningene som følger av å være "annerledes", og gi en bedre livskvalitet for svært mange mennesker. Likeledes innebærer lovforslaget at homofile/lesbiske bedrer sin situasjon i forbindelse med skilsmisse, arveoppgjør, osv.

2. Synet på ekteskapet

I kirkens ekteskapsforståelse har det tradisjonelt vært lagt vekt på at ekteskapet er en skaperordning som bare gjelder forholdet mellom én mann og én kvinne, og at dette er en tidløs og allmenngyldig ordning. I stedet for å legge vekt på ekteskapet som en skaperordning, må det i dagens situasjon fremheves at ekteskapet først og fremst har til oppgave å beskytte forholdet mellom to mennesker som ønsker å leve i et varig, forpliktende forhold, uavhengig av kjønn og seksuell legning.

Partnerskapsloven har ført til at ekteskap og partnerskap i det alt vesentlige er blitt likestilt. Etter å ha høstet praktiske erfaringer fortøner det seg ulogisk å opprettholde to forskjellige lovverk for samlivsformer som omfattes av nesten de samme lovbestemmelsene. Men ikke minst er det grunn til å fremheve den symbolverdi som ligger at homofiles og lesbiskes samliv anerkjennes på linje med heterofiles. Dette har særlig å gjøre med menneskeverd og livskvalitet.

3. Konklusjon

På denne bakgrunn vil mindretallet i styret for Kirkens Familievern gi sin tilslutning til hovedlinjene i BLD's forslag til endringer av ekteskapsloven.

Med vennlig hilsen
For landsstyret i Kirkens Familievern

Stein Hardeng
gen. sekr.